

۱۴

قاتل خاموش در کمین خانم‌ها

تخفیف به جای بخشش

۱۶

۱۵

کارنا تمام محققان با آرسیبو

زندگی

شنبه ۲۱ فروردین ۱۴۰۰ : شماره ۵۹۰۹

کارهایی که باید انجام شود

❖ مشکلات همواره بوده اما اگر برگردیم به همان ابتدا و بخواهیم موانع موجود را شناسایی کنیم بتوانیم در پی آن حمایت و پشتیبانی لازم را صورت بدهیم چه‌کار باید انجام بدهیم؟

در مرحله اول در رابطه با جمعیت این زنان باید سازماندهی صورت بگیرد و لازمه این کار شناسایی آنها در یک ساختار تعریف شده است. در حال حاضر بسیاری از سیاستگذاران کلان‌هم‌آمار درستی‌در این‌باره ندارند، نه به لحاظ تعداد آنها و نه از جهت مختصات و ویژگی‌های این زنان هم‌آمار درستی وجود ندارد. این اطلاعات می‌تواند اساس برنامه‌ریزی حمایتی از آنها را شکل بدهد. به عنوان مثال همچنان هیچ اطلاعاتی از هرم تحصیلی و سنی این ۴ میلیون زن سرپرست‌خانوار وجود ندارد. در واقع می‌توان گفت ما در حال حاضر نظام هوشمندی برای شناسایی گروه‌های نیازمند حمایت اجتماعی نداریم.

اجرای درست همان قوانین موجود هم می‌تواند بخشی از موانع را از پیش رو بردارد. ما یک سری قوانین و سیاست‌هایی داریم که نتوانستیم آنها را اجرایی کنیم. به عنوان مثال اصل ۲۱ و ۲۹ قانون اساسی که صراحتاً حمایت و ایجاد امنیت و رفاه این زنان را به عهده دولت می‌گذارد یا قانون ساختار نظام جامع رفاه و تامین اجتماعی، سیاست‌های اجرایی مرتبط با حوزه رفاه اجتماعی و... که به هر دلیلی نتوانستیم آنها را اجرا کنیم. ما نه تنها این خدمات را برای زنان سرپرست‌خانوار ارائه نکردیم که همان خدمات حداقلی موجود هم از فراگیری بسیار پایینی برخوردار بوده است.

عمدتاً سیاست‌گذاری دولت‌ها در این حوزه، توانمندسازی نبوده بلکه چسبندگی هیچ تلاشی هم در این دلیل که نتوانستیم آنچه را که ما در قالب حوزه رفاه و تامین اجتماعی به عنوان سیاست کارگستری داریم را در حوزه اشتغال و آموزش فنی و حرفه‌ای و اعطای تسهیلات فراهم کنیم.

در کنار همه این موانع نهاد‌های حاکمیتی هیچ تلاشی هم در آگاه‌سازی نداشته است.

به این مفهوم که تا به حال هنوز هیچ کارگاه آموزشی برای معرفی این افراد به حرفه‌های گوناگون برای آشنایی و ورود احتمالی آنها با بازار کار برگزار نشده است. وقتی حرف از حمایت و پشتیبانی می‌زنیم لزوماً به مفهوم کمک مالی به این افراد نیست، می‌توان با برگزاری دوره‌های آموزشی راه ورود این افراد به بازار کار را هموارتر کرد، از این معمول‌ترین اقداماتی است که می‌توان انجام داد و انجام نمی‌شود.

یکی دیگر از موانع موجود در انجام حمایت‌ها، تورم و افزایش جمعیت این زنان است. طی چهار دهه گذشته امکان خروج این زنان از سیستم حمایت اجتماعی مستمر خیلی کم بوده است. در یک بخش با محدودیت منابع روبه‌رو بودیم و در بخش دیگر نااطمینانی از آینده حتی در صورت داشتن شغل باعث شده این افراد نخواهند از این چرخه حمایتی خارج شوند. ❖

سرپرستان فراموش شده

در سال تولید، پشتیبانی‌ها و مانع‌زدایی‌ها چگونه می‌توان مشکلات زنان سرپرست‌خانوار را کاهش داد؟

جمعیت زنان سرپرست‌خانوار حدود ۴ میلیون نفر برآورد می‌شوند / عکس: مهر

است، این‌که کجای کار ایجاد مشکل می‌کند که همه این موارد در این سال‌ها بی‌تاثیر بوده است؟ چرا جمعیت زنان سرپرست‌خانوار نه به چشم مسوولان که حتی به چشم مردم هم نمی‌آید؟ آنها در برابر دیگر پدیده‌های اجتماعی همچون کودکان کار در میان افکار عمومی هم به نوعی قشری فراموش شده هستند. این فراموشی چه سرمنشایی دارد؟ آن هم در حالی که هم از نظر جمعیت و تعداد و هم از لحاظ تاثیرگذاری در فضای اجتماعی ایران به مراتب تاثیرات بیشتری نسبت به معضلاتی همچون کودکان کار و خیابان دارند؟ و مهم‌تر از همه این‌که اگر شعار اسمال را سرلوحه کار قرار دهیم چه موانعی در حمایت از این زنان وجود دارد و چه پشتیبانی‌هایی می‌توان از آنها صورت داد؟

۳۰ سال گذشته نزدیک به ۴ برابر شده است، از توانمندسازی و پدیدآیی زمینه اشتغال و استقلال برای این زنان هم خبری نیست. با ادامه این روند چه اتفاقی می‌افتد. موسوی چلک می‌گوید: «با این روند دولت‌ها خیل عظیمی از جمعیت زنان سرپرست‌خانوار را همیشه به دنبال خود خواهند داشت. این روند با سخت‌تر شدن معیشت و فراگیری کرونا بیشتر از گذشته هم خواهد بود چرا که این بیماری تاثیر منفی بسیاری بر همان فعالیت‌خرد زنان هم داشته است.» در این میان اتفاقاً انتقادی از سوی دولت‌ها به سمت نهاد‌های خصوصی وارد می‌شود،

این‌که با توجه به مهم بودن این ماجرا که این نهادها رغبتی برای ورود به این عرصه ندارند اما رئیس انجمن مددکاری ایران معتقد است حوزه زنان سرپرست‌خانوار قابل واگذاری به این نهادها نیست و این‌گونه دولت‌ها را به نوعی فراقکنی و فرار از مسوولیت می‌داند. او به جام‌جم می‌گوید: «بخش مربوط به زنان سرپرست‌خانوار قابل واگذاری به بخش‌های دیگر نیست، دولت‌ها همواره برای فرار از مسوولیت خودشان کالایی‌کردن حمایت‌های اجتماعی و خدماتی عمومی را به عنوان یک سیاست انحصاری‌کننده متأسفانه در حال حاضر هم همین مسیر طی می‌شود.» ❖

زنان‌اند. زنان سرپرست‌خانوار، زنانی هستند که به دلایل بسیاری از جمله فوت همسر، متارکه، از کارافتادگی همسر، مفقودالذریبتود همسر... سرپرستی خانواده خود را به عهده گرفته‌اند. دولت‌ها همیشه سعی در حمایت و پشتیبانی از آنها داشته و کارهایی به باور خود انجام داده‌اند اما شرایط نامناسب زندگی آنها طی سال‌های اخیر آشکارترین نشانه از ناکارآمدی سیاست‌های حمایتی این دولت‌ها در این‌باره بوده است. در بیلان کاری همه دولت‌ها هم بسیار مصوبه و بخشنامه و ابلاغیه در این‌باره دیده می‌شود اما آنچه به چشم می‌توان دید بی‌تاثیری همه این اقدامات در وضعیت کنونی زنان سرپرست‌خانوار است. واضح‌ترین پرسش در این میان معطوف به همین

حتی قانونگذاران هم پس از اثبات این بی‌تاثیری از خبر آن گذشتند. به این مفهوم که در قانون برنامه پنجم مشخص شده بود دوسازمان بهزیستی و کمیته امداد هر ساله ۱۰ درصد افراد را از چرخه حمایت خارج کنند و آن را حبابی فریبنده می‌داند. او می‌افزاید: «حمایت‌های صورت گرفته از این قشر به صورت موسمی و سفارشی بوده و هیچ‌وقت این توانمندسازی صورت نگرفت و همین بی‌تاثیری باعث شد در قانون بعدی حتی این مورد لحاظ هم نشود. ضمن این‌که در حال حاضر راه ورود هم بسته است، اگر به عنوان مثال یک میلیون خانوار درخواست حمایت اینجینی داشته باشند حالا دیگر امکان پذیرش آنها وجود ندارد. رئیس انجمن مددکاری ایران هم معتقد است:

❖ خدماتی که کالایی می‌شوند

حمایت دولت‌ها همواره محدود به پرداخت حداقلی مستمري به بخشی از زنان سرپرست‌خانوار تحت پوشش سازمان‌های حمایتی بوده است. تعداد این زنان هم طی

وقتی زنان متهم می‌شوند

گلابه دولت‌ها از بی‌توجهی عموم به این قشر البته که هشدار و سوالی هم در پی دارد. این‌که چرا این قشر در میان عامه مردم هم به نوعی فراموش شده است؟ زنانی که هم به لحاظ تعداد و هم تاثیرگذاری‌شان نقش مهمی در یک جامعه دارد چرا نسبت به پدیده‌های دیگری همچون کودکان کار و خیابان کمتر دیده می‌شوند؟ موسوی چلک معتقد است چون این زنان بر خلاف کودکان کار و خیابان پیش چشم مردم عادی نیستند و از طرفی هم کودکان کار حساسیت‌های بیشتری در مجامع بین‌المللی دارد و به همین دلیل حساسیت افکار عمومی در رابطه با آنها بیشتر است اما جعفر بای معتقد است این آسیب مهم‌تری است و آن را مربوط به یک «تابوی منفی فرهنگی رایج» میان جامعه ایران می‌داند. او می‌گوید: «این تابوی اشتباه باعث شده این زنان جایگاه اجتماعی سالم و منزلی در خور جامعه را نداشته باشند. بسیاری از موانع پیش روی این افراد هم از همین ذهنیت شکل می‌گیرد. به عنوان مثال برای این افراد کسی با پیش نمی‌گذارد تا ضمانتی بگیرد یا برای اخذ وام هیچ کمکی به این افراد صورت نمی‌گیرد.» جالب این‌که این تفکر فقط محدود به مردم عادی نیست و در سوی دیگر این ماجرا که سیاستگذاران و مسوولان قرار دارند اتفاقاً این نگاه منفی شدت بیشتری دارد! این آسیب‌شناس اجتماعی به جام‌جم می‌گوید: «این موانع در حوزه رسمی بیشتر نمایان است، به عنوان مثال صدور مجوز برای آن دسته از زنان سرپرست‌خانواری که صاحب هنر یا حرفه‌ای هستند نه تنها اولویتی نسبت به دیگران ندارد بلکه با موانع فراوان‌تری نسبت به دیگران همراه است. به این مفهوم که نه تنها حمایتی در این حوزه از آنها نمی‌شود بلکه در انجام کار آنها حتی سنگ‌اندازی هم صورت می‌گیرد. به قطع می‌گویم که اگر قرار باشد مطالعه تطبیقی صورت بگیرد با این محور اصلی که کدامین قشر در جامعه برای اشتغال و کارآفرینی بیشترین موانع را در پیش دارد در صدر این مطالعه نام زنان سرپرست‌خانوار خواهد نشست.»

❖ نامگذاری سال تازه یعنی سال تولید، پشتیبانی‌ها و مانع‌زدایی‌ها را که مثل یک شابلون روی برخی از پدیده‌های اجتماعی ایران بیندازیم، نقشه‌راهی شکل می‌گیرد که شاید بتوان برخی از این معضلات را چاره کرد. یکی از این مشکلات در رابطه با زنان سرپرست‌خانوار است؛ زنانی که در ۱۰ سال اخیر به شکل چشمگیری به جمعیت‌شان اضافه شده و این روزها به حدود ۴ میلیون نفر می‌رسد؛ ۴ میلیونی که با در نظر گرفتن اعضای خانواده آنها بیش از ۱۵ میلیون نفر وابسته به معیشت این

میثم اسماعیلی

جامعه

❖ برای این زنان چه کرده‌ایم؟ چند روز پیش معصومه ابتکار، معاون امور زنان ریاست جمهوری با طرح سوالی که معطوف به خودابود پرسید: «می‌گویند برای زنان سرپرست‌خانوار چه کردید؟» در ادامه این توییت او به یکی از اقدامات به باور خود موثر در این حوزه پرداخت؛ یعنی فرآیند طرح ملی توانمندسازی زنان سرپرست‌خانوار و الگوی توسعه مشاغل خانگی که او ادعا کرده بود موثر بوده است اما گزاره آشنا و آشکار برای فعالین این حوزه این است که طی چند دهه اخیر «برای زنان سرپرست‌خانوار هیچ کاری صورت نگرفته است.» حسن موسوی چلک، رئیس انجمن مددکاری ایران معتقد است تنها کار صورت گرفته در این حوزه «پرداخت مستمری آن هم تنها به بخشی از این زنان است.» جالب این‌که این مستمری هم که بنا بر قانون پرداخت می‌شود همواره پایین‌تر از رقمی است که باید باشد. همیشه هم سقف رشد این مستمری کمتر از تورم موجود در جامعه بوده است. به این مفهوم که هر سال فشار روی زنان سرپرست‌خانوار به مراتب بیشتر می‌شود چرا که جبران افزایش هزینه‌های ناشی از تورم هیچ همخوانی با میزان افزایش مستمری ندارد. تعریف حاکمیت از حمایت معطوف به همین پرداخت مستمری بوده است، برای یک خانواده تک نفره ۲۰۰ هزار تومان و برای خانواده بالاتر از ۴ نفره کمی بیش از ۶۰۰ هزار تومان این‌کاری است که طی چند دهه اخیر برای زنان سرپرست‌خانوار انجام شده است!

❖ حبابی به نام توانمندسازی زنان

پرداخت مستمری را کنار بگذارید، در میانه حرف‌های اغلب مسوولان مربوطه از جمله در متن توییت اخیر معصومه ابتکار کلیدواژه «توانمندسازی زنان سرپرست‌خانوار» بسیار استفاده

info@amejamdaily.ir

روابط عمومی: ۲۲۲۶۳۱۴۷

سهام-متوفی

محمودی از تهران:

تکلیف سهام عدالت متوفیان چه شد؟ چرا دولت محترم به این موضوع رسیدگی نمی‌کند؟ بسیاری از وراث منتظر تعیین تکلیف قانونی هستند.

پل-عابر

غلامی از تهران:

از مسوولان تقاضا مندم حدفاصل بلوار شهید مهددی تا میدان جانبازان، پل عابر پیاده مکانیزه تعبیه شود.

تفاوت-فاکتور

ریسمانیچی از تهران:

در بعضی از رستوران‌ها، سوپرمارکت‌ها و فروشگاه‌های زنجیره‌ای قیمت اجناس یا سرویس ارائه شده با قیمت فاکتور تفاوت فاحش دارد و مبلغ بیشتری را محاسبه می‌کنند.

نظارت-قیمت

پیرزاده از تهران:

چرا ستاد تنظیم بازار نظارتی بر قیمت میوه در میادین تره‌بار ندارد. در بعضی از این مراکز موز به قیمت کیلویی ۵۰ هزار تومان فروخته می‌شود.

به نام-دوچرخه

همایی از تهران:

اغلب مسیرهای تعبیه شده برای دوچرخه‌سواری در خیابان‌های تهران در سایه بی‌توجهی پلیس در قرق موتورسیکلت‌ها و خودروها شده است.

جوابیه

در پی درج پیامی در روز چهارشنبه مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱ با عنوان «اتوبوس - تاکسی» سرپرست اداره روابط عمومی شهرداری منطقه ۲۲ شهر تهران با ارسال نمایی اعلام کرد: از مهرماه سال ۹۹ حفظ ناوگان سازمانی از طریق بازسازی و نوسازی اتوبوس‌ها و تغییر مُد حمل و نقل خطوط در اولویت برنامه‌های شرکت واحد اتوبوسرانی تهران لحاظ شده و در این راستا سه خط ۱۰ خط موجود اتوبوسرانی در منطقه ۲۲ به شکل کامل نوسازی شده است. همچنین سامانه تاکسیرانی منطقه نیز با توجه به تقاضای سفر با ۱۳ خط و ۵ خط ویژه به شهروندان سرویس‌دهی می‌کند. با این حال درخواست‌های شهروندان با شورا یاری محترم محلات مبنی بر احداث خطوط اتوبوس و تاکسی با ذکر مبدا و مقصد مشخص در کمیته‌های محلی-منطقه‌ای که به صورت فصلی و مستمر برگزار می‌شود مطرح و درخصوص آن تصمیم‌گیری خواهد شد.